

Schriftlicht

A.A.J. de Boer

Heilige stilte

**De Here zal voor u strijden,
u hoeft zelf niets te doen.**

Ex. 14:14 (NBV)

In de vertaling van het Nederlands Bijbelgenootschap van 1951 was de vertaling als volgt: De Here zal voor u strijden, en gij zult stil zijn. Er lijkt verschil te bestaan tussen de vertalingen. Niets doen of stil zijn. Toch is er grote overeenkomst. Het niets doen kan prima blijven staan. Stil zijn komt op hetzelfde neer als 'in rust zijn'. Niets doen. Wat betekent dat? Stil zijn. Is dat wat we vandaag hier en daar horen als het gaat over 'stille tijd'? Stil zijn voor de Here is dan zoets als: nergens meer aan denken, geen invloeden van buitenaf bij je laten binnenkomen en helemaal openstaan voor de Here. Hij zal dan in je werken. De Here komt dan in je en je mag ervaren dat de Here tot je spreekt. Zoets komen we in de Bijbel eigenlijk nergens tegen. De Here vraagt ons niet om een bepaalde techniek van stilte toe te passen met als resultaat dat we allerlei ervaringen en/of boodschappen van Hem ontvangen.

Stil zijn

De tekst voor dit Schriftlicht staat in de context van de uittocht van Gods volk uit Egypte. De Here hield toen zijn volk die bekende woorden uit Deuteronomium 6 voor: Hoor Israël... Het volk moest luisteren. Maar niet naar een stemmetje in hun hart. Nee, ze moesten Gods Woord bij zich hebben. Op hun voorhoofd en op hun arm. Het Woord van God moest worden 'ingeprent'. Opvallend is dat de stam van het werkwoord 'stil zijn' overeenkomt met de stam van het werkwoord 'insnijden'. Dat brengt ons op het spoor van het 'stil zijn'. De Here tot je laten spreken door zijn eigen Woord. De Here je leven laten besturen op grond van geloofsgehoorzaamheid. Met de nodige nuanciering kunnen wij dan prima uit de voeten met de term 'stille tijd'. Dat is de persoonlijke bijbelstudie waarbij we echt luisteren naar wat de Here tot ons zegt vanuit het geschreven Woord. Dat overdenken en vanuit dat Woord in geloofsgehoorzaamheid leven. Dat is wat we ook belijden in DL V art. 14. *God wil zijn genadewerk in ons beginnen door de prediking van het evangelie. Hij wil het instandhouden, voortzetten en voltooiën door het laten horen, lezen en overdenken van het evangelie.* Bij alle drukte van dit leven met zijn vele indrukken is het heel nodig 'heilige stilte' in ons leven in te bouwen.

Dat bouwt het geloofsleven. Dat geeft ook rust en vertrouwen als we moeilijke dingen meemaken. Het ligt voor de hand dat we als mensen de oplossing zelf proberen te zoeken. Het zit ons na de zondeval in het bloed om het heft in eigen handen te willen nemen. Zelf je problemen oplossen. Hoe vaak overkomt het ons niet dat we met een bepaalde moeite soms uren rondlopen, soms misschien zelfs wel dagen zonder dat we het de Here hebben voorgelegd. Zonder dat we de Here om hulp hebben gevraagd. Dat hadden we kunnen doen door in ons hart Psalm 121 bijvoorbeeld naar boven te laten komen. Waar komt mijn hulp vandaan? Van de Here! Op zijn tijd en zijn wijze zal Hij ons helpen.

Slaaf in Egypte

De Israëlieten hadden het heel zwaar onder de Farao in Egypte. Ze moesten als slaven werken. Nadat Jozef was overleden, begon men zich in Egypte toch zorgen te maken over de explosieve groei van het Israëlitische volk. Nu was slavernij in die tijd nog niet altijd wat wij erbij bedenken op grond van de toestanden in Amerika. Soms kon het ook een redelijke arbeidsovereenkomst betekenen. In het begin, vlak na het overlijden van Jozef, zal het Israëlitische volk nog een goede plek hebben gehad in Egypte. Het kon zich ontwikkelen tot een volk. In alle rust en onder de bescherming van Egypte. Maar na verloop van tijd werden de Israëlieten echte slaven die hard moesten werken. Ze werden onderdrukt en hadden het zwaar. Toen Mozes in beeld kwam en hij namens de Here vroeg om verlof voor het volk, begon de onderdrukking heel zwaar te worden. Naast gedwongen bouwen moesten ze ook gedwongen zelf in de grondstoffen voorzien. Het was zwaar voor hen. Ze schreeuwden het uit. Misschien dat ze ook nog wel extra offers hebben gebracht aan de afgoden. Later zal Jozua zeggen dat het volk de afgoden diende in Egypte. Er staat niet dat ze de Here aanriepen. Maar de Here hoorde wel. En dan komt naar voren wie er nu eigenlijk voor ons strijdt. Dat zijn we niet zelf, maar dat is de Here. In Exodus 2:24 staat: *God hoorde hun jammerkreten en dacht aan het verbond dat Hij met Abraham, Isaak en Jakob had gesloten.*

Als Mozes door de Here is geroepen, dan wil hij eigenlijk niet. 'Ik kan het niet, ik zie het niet zitten' zegt hij. De Here wordt uiteindelijk boos op hem en zegt: 'Ik zal bij je zijn als je moet spreken en je ingeven wat je moet doen.' Heel duidelijk komt daarin naar voren wat er in Exodus 14:14 staat: Ik zal voor jullie strijden en jullie zullen stil zijn / niets doen. De Here beheerst alles wat er gebeurt. Als Mozes zegt dat hij niet goed kan spreken, zegt de Here 'Aäron is al naar je onderweg.' De Here strijdt voor de zijnen.

Dat blijkt ook in de tien plagen die komen. Steeds duidelijker wordt hoe groot de macht van God is om te strijden. Eerst kunnen de tovenaars van Farao ook nog heel wat. Maar op een gegeven moment niet meer. Ze kunnen de plagen die God geeft, niet wegnemen. Ook kunnen ze Gods recht op het leven niet tegenhouden. In de tiende plaag blijven de eerstgeborenen van Israël alleen maar leven, omdat het bloed aan de deurposten verwijst naar het bloed dat Jezus Christus aan het kruis voor ons liet vloeien. Ten diepste wordt heel het verhaal van de uittocht 'gedragen' door Jezus Christus. Hij was in de wolkkolom en Hij was in de rots waaruit later gedronken werd, volgens 1 Korintiërs 10.

Als je als volk dan zo wonderlijk wordt bevrijd uit Egypte, dan zou je toch denken dat er een opbloei mag komen van geestelijk leven. Alle oppervlakkigheid zal nu wel aan de kant gaan. Oude verhalen worden weer verteld. Over Abraham, Isaak en Jakob. Over Jozef die dromen kon uitleggen. Over Jozef die ooit gezegd had: jullie hebben als broers wel kwaad tegen mij gedaan maar daardoor heeft God, die alles beheerst, ervoor gezorgd dat zijn volk groot kon worden in de veiligheid van Egypte. Opbloei van het geestelijk leven.

Strijd van het geloof

Daar hoort ook de strijd bij van het geloof. De beproevingen. De Here wil dat we ook in de moeite blijven geloven. Dat we daardoor ook sterker worden in het geloof. Meer gericht zullen zijn op de Here. Dat we meer en meer de relativiteit zien van alle mooie aardse dingen om ons heen. Dat is de winst van in het geloof gedragen beproevingen.

De Here beproeft zijn volk door ze na een korte tijd opdracht te geven weer terug te keren... naar Egypte! Ze moeten omkeren. Bovendien maakt de Here de Farao 'onverzettelijk' zodat

hij spijt krijgt dat hij het volk heeft laten gaan. Als hij hoort dat het volk van koers verandert, trekt hij er met de beste keurtroepen op af om ze weer onder zijn heerschappij te brengen. We moeten ons voorstellen dat het volk in de tang komt te zitten. Aan hun rechterzijde zijn er bergen. Voor hen zijn er bergen. En aan hun linkerzijde is er de Rietzee (Rode zee, of Schelfzee). Ze raken in paniek. En wie zou dat niet doen als je zo in het nauw komt te zitten.

Ze zijn doodsbang en roepen de afgoden... nee, ze roepen de Here om hulp! Toch is hun geloofsleven nog onvolmaakt. Ze geven Mozes er flink van langs. 'Laat ons toch met rust, waren er soms in Egypte geen graven, moeten we nu in de woestijn sterven.' Voor Mozes niet eenvoudig. Maar de Here helpt! Mozes zegt tegen het volk: *De Here zal voor u strijden, u hoeft zelf niets te doen.* U moet stil zijn. Natuurlijk zit daarin iets van een meester of juf die boos is op de klas en zegt: Nu stil zijn. Ophouden met praten. Stil zijn! Maar er zit meer in. De NBV komt goed uit op de kern: 'jullie hoeven niets te doen.' De Here zal voor jullie strijden.

Betekent dat nu dat we passief moeten zijn? Dat we maar 'rustig' en 'stil' moeten blijven? Niets moeten zeggen en dan zal de Here ons leven wel vanzelf laten 'verlopen'? Nee! Als we denken aan Psalm 50 dan zegt de Here in die psalm: 'Roep Mij aan in de dagen van de benauwdheid en Ik zal u redden en gij zult Mij eren.' De Here wil gebeden zijn. De Here wil aangeroepen zijn. Hij wil dat wij als zijn kinderen naar Hem als onze Vader gaan! Dat we Psalm 121 in ons naar boven laten komen om zo de woorden te hebben die precies verwoorden hoe het is in het geloofsleven. Waar komt mijn hulp vandaan? Van de Here!

Ontzag voor de Here

Dat blijkt ook wel als we denken aan de berijmde Psalm 65: De lofzang klinkt uit Sions zalen tot U met stil ontzag. De NBV zegt: 'U komt de lof toe.' In een voetnoot staat erbij dat de meerderheid van de handschriften heeft: 'Voor U is stilte een lofzang.' Boven een aantal andere psalmen komen we het opschrift 'stil gebed' tegen. Als we dat allemaal overdenken, dan zal 'stilte' niet alleen maar betekenen: 'mond dicht.' Stilte heeft dan meer de betekenis van 'ontzag'. 'De vreze des Heren.' In 'stil zijn' zit dan iets van: 'met eerbied naar de Here gaan en Hem aanbidden.' In de oproep van Mozes aan het volk zit iets van: verwacht alles van de Here, Hij zal het voor jullie voleindigen. Jullie hoeven geen geestelijke drukte te maken om daarmee iets te verdienen bij God. Nee, het is onverdiende genade die de Here jullie wil geven. Wees daarvan helemaal onder de indruk. De berijmde Psalm 65 zingt in vers 2 over de stroom van ongerechtigheden die de overhand op mij hadden. Maar het is de Here die ons overtreden wil verzoenen en ons van schuld vrij wil maken. Daar wil de Here ons helemaal van onder de indruk brengen. Dat er met eerbied over onze lippen komt: 'Welzalig die U hebt verkoren om in uw heilig hof te wonen om uw heil te horen, te zingen tot uw lof.' Juist dat laatste, dat zingen, dat geeft toch wel aan dat 'stilte' niet hoeft te betekenen: volledig zwijgen. Integendeel, zingen betekent geluid voortbrengen tot lof van God. De belijdenis van zijn naam is een lofoffer van onze lippen. Als Mozes aan de andere kant van de Rietzee staat, zingt hij het uit: De koning van Egypteland trok al zijn legers saam, ons lot was echter in Gods hand, geprezen zij zijn naam! Dat is de eerbiedige stilte: de daden van God voor ogen hebben en Hem erom loven en prijzen. Ook voor de toekomst het vaste vertrouwen hebben dat deze God er zal zijn om op zijn tijd en zijn wijze te strijden voor zijn volk.

Dan is 'niets doen' niet hetzelfde als 'passief' zijn. Mozes moet zijn rechterhand met de staf over het water uitstrekken. Mozes moet wat doen. Hij moet gehoorzaam zijn. Het volk moet door de Rietzee over het droge pad wandelen. Ze moeten wat doen. Maar het resultaat, de

bevrijding van de achtervolgende Egyptenaren, de redding, die hebben ze niet zelf verdiend. Die hebben ze niet zelf bewerkt. Heel mooi komt dat naar voren in wat Mozes moet doen. Hij staat aan de *westzijde* van de Rietzee. Aan die zijde strekt hij zijn arm met de staf uit. De Here geeft een *oostenwind* die het water aan de kant duwt. De verlossing komt van de andere kant! Dat is leven in het verbond! De Here komt van de andere kant naar ons toe. Hij neemt ons tot zijn kinderen aan! Niet wij komen naar Hem toe, maar Hij naar ons. Dat is zijn strijden voor ons, en ons 'stil zijn', ons 'niets doen'. Van ons wordt geloofsgehoorzaamheid gevraagd. Luisteren naar de Here. Vol ontzag zijn over wie de Here is en wat Hij heeft gedaan.

We zijn op weg naar de wederkomst van de Here Jezus. Voor de wederkomst zal er een half uur 'stilte' zijn in de hemel. Dan zullen de gebeden van Gods kinderen op aarde bij elkaar gebracht worden en aan God gegeven worden. Wij bewerken de wederkomst niet, maar onze gebeden vol ontzag en eerbied worden door God wel gebruikt bij de weg naar de voleinding toe. Die voleinding geeft God. In de hemel is er 'stilte'. Heilige stilte. Vol ontzag en eerbied brengen de engelen, de 24 oudsten en de overigen die voor Gods troon aanwezig zijn, Hem de lof en de eer toe.